

The Most Controversial 'Day After' in Jewish History

Rabbi Ya'akov Trump
Timely Torah April 16 2023

1. Vayikra 23:14-16

וּלְחֶם וּקְכִי וּכְרַמֵּל לֹא תֹאכְלוּ עַד עֲלֹם הַיּוֹם הַזֶּה עַד הַבִּיאַתְּם אֶת קֶרְבַּן אֱלֹהֵיכֶם זֶקֶת עֲלֵיכֶם לְדַרְתֵיכֶם בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם {ס}

Until that very day, until you have brought the offering of your God, you shall eat no bread or parched grain or fresh ears; it is a law for all time throughout the ages in all your settlements.

וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמִּזְרַח הַשֶּׁבֶת מִיּוֹם הַבִּיאַתְּם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה

And from the day on which you bring the sheaf of elevation offering—the day after the sabbath—you shall count off seven weeks. They must be complete:

עַד מִמִּזְרַח הַשֶּׁבֶת הַשְּׁבִיעִת תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה זֹדֶשָׁה לַה'

you must count until the day after the seventh week—fifty days; then you shall bring an offering of new grain to ה'.

A Long-Standing Debate

2. Mishna, Menachos 65a

מתני' כיצד הן עושין שלוחי בית דין יוצאין מערב יום טוב ועושין אותן כריכות במחור לקרקע כדי שיהא נוח לקצור כל העיירות הסמוכות לשם מתכנסות לשם כדי שיהא נקצר בעסק גדול

MISHNA: How would they perform the rite of the harvest of the *omer*? **Emissaries of the court would emerge on the eve of the festival of Passover and fashion the stalks of barley into sheaves while the stalks were still attached to the ground, so that it would be convenient to reap them. The residents of all the towns adjacent to the site of the harvest would assemble there, so that it would be harvested with great fanfare.**

כיון שהחשיכה אומר להן בא השמש אומר הין בא השמש אומר הין מנל זו אומר הין מנל זו
אומר הין קופה זו אומר הין קופה זו אומר הין

Once it grew dark, the court emissary says to those assembled: Did the sun set?

The assembly **says** in response: **Yes.** The emissary repeats: **Did the sun set?** They again **say: Yes.** The court emissary next says to those assembled: Shall I reap the sheaves with **this sickle?** The assembly **says** in response: **Yes.** The emissary repeats: With **this sickle?** The assembly **says: Yes.** The court emissary then says to those assembled: Shall I place the gathered sheaves in **this basket?** The assembly **says** in response: **Yes.** The emissary repeats: In **this basket?** The assembly **says: Yes.**

בשבת אומר להן שבת זו אמר הין שבת זו אמר הין אקצור והם אומרים לו קצור אקצור והם
אומרים לו קצור

If the sixteenth of Nisan occurs **on Shabbat**, the court emissary **says to the assembled: Shall I cut the sheaves on this Shabbat?** The assembly **says** in response: **Yes.** The emissary repeats: On **this Shabbat?** The assembly **says: Yes.** The court emissary says to those assembled: **Shall I cut the sheaves? And they say to him** in response: **Cut.** The emissary repeats: **Shall I cut the sheaves? And they say to him: Cut.**

שלש פעמים על כל דבר ודבר והן אומרים לו הין הין הין כל כך למה (לי) מפני הבייתוסים
שהיו אומרים אין קצירת העומר במוצאי יו"ט:

The emissary asks **three times with regard to each and every matter, and the assembly says to him: Yes, yes, yes.** The mishna asks: **Why do I need those involved to publicize each stage of the rite to that extent?** The mishna answers: It is **due to the Boethusians, as they deny the validity of the Oral Law and would say: There is no harvest of the omer at the conclusion of the first Festival day of Passover unless it occurs at the conclusion of Shabbat.** The publicity was to underscore that the sixteenth of Nisan was the proper time for the *omer* harvest.

The Essenes of Qumran: The Day After Pesach

3. Book of Jubilees 15:1-2

In the fifth year of the fourth week of that jubilee, in the third month, in the middle of the month, Abram made a feast of the firstfruits of the

harvest of grain. And he offered up a new sacrifice upon the altar, the firstfruits of the food for the Lord

The Karaites: the Sunday in Pesach

4. Gan Eden, Karaite sage Aaron ben Elijah (c.1328-1369)

הדבור במחרת השבת: יש לדעת כי החלוקה רבתה בין חכמי הקראים ובין חכמי הרבנים, שאנחנו אומרים מחרת שבת בראשית והם אומרים מחרת יום טוב...

The discussion of “after the Sabbath” – it should be known that the distinction between the sages of the Karaites and the sages of the Rabbanites is great, for we say it means after the Sabbath of creation and they say it means after Yom Tov...

כי לא מצאנו בכל הכתוב שנקרא המועד שבת, וא[ם] [כ]ן] איך יתכן לומר כי מחרת השבת הוא מחרת המועד?

...for we do not find anywhere in scripture that a holiday is called “shabbat,” and if so, how can one suggest that the verse says “after the Sabbath” and means “after the holiday”?!

בעבור שהקדים בפרק הקודם שבעת ימים מצות תאכלו ואע”פ שהוא פרק מופרד תהיה ידיעתו שבה על שבעת ימי מצה בעבור השבת שיש בשבעת ימי מצה.

Because the previous section stated “You shall eat matzah for seven days,” even though it is a separate section, the definite article can be understood as referring back to the seven days of matzah because of the Shabbat that falls during the seven days of matzah

From the World of Parshanut

Biblical Anachronisms

5. Vayikra 23:5-7

בחדש הראשון בארבעה עשר לחדש בין הערבים פסח לה'

In the first month, on the fourteenth day of the month, at twilight, there shall be a passover offering to ה',

ובחמשה עשר יום לחדש הזה חג המצות ליהוה שבעת ימים מצות תאכלו

and on the fifteenth day of that month ה's Feast of Unleavened Bread. You shall eat unleavened bread for seven days.

ביום הראשון מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו

On the first day you shall celebrate a sacred occasion: you shall not work at your occupations.

Prophets as a Commentary

6. Yehoshua 5:10-12

ויחזו בני ישראל בגלגל ויעשו את הפסח בארבעה עשר יום לחדש בערב בערבות יריחו

Encamped at Gilgal, in the steppes of Jericho, the Israelites offered the passover sacrifice on the fourteenth day of the month, toward evening.

ויאכלו מעבור הארץ ממוזרת הפסח מצות וקלוי בעצם היום הזה

On the day after the passover offering, on that very day, they ate of the produce of the country, unleavened bread and parched grain.

וישבת המן ממוזרת באכלם מעבור הארץ ולא היה עוד לבני ישראל מן ויאכלו מתבואת ארץ כנען בשנה ההיא {ס}

On that same day, when they ate of the produce of the land, the manna ceased. The Israelites got no more manna; that year they ate of the yield of the land of Canaan.

7. Mishna Torah, Hilchos Temidim Umusafim 7:11

וכך כף למה מפני אלו הטועים שיצאו מקלל ישראל בבית שני. שהן אומרים שנה שצאמר בתורה (ויקרא כג יא) (ויקרא כג טו טז) (מקחרת השבת" הוא שבת בראשית. ומפי השמועה למדו שאינה שבת אלא יום טוב וכן ראו תמיד הנביאים והסנהדרין בכל דור ודור שהיו מניפין את העמר בששה עשר בניסן בין בחל בין בשבת. והרי נאמר בתורה) (ויקרא כג יד) "ולחם וקלוי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה". ונאמר (יהושע ה יא) "ויאכלו מעבור הארץ מקחרת הפסח מצות וקלוי". ואם תאמר שאותו הפסח בשבת ארע כמו שדמו הטפשים. היאך תלה הכתוב החר אכילתם לחדש בדבר שאינו העקר ולא הסבה אלא נקרה נקרה. אלא מאחר שתלה הדבר במקחרת הפסח הדבר ברור שמקחרת הפסח היא העלה המתרת את החדש ואין משגיחין על אי זה יום הוא מימי השבוע:

What was the Debate?

Theory 1: Oral versus Written Law

8. TB, Menachos 65b

רבי אליעזר אומר אינו צריך הרי הוא אומר (דברים טז, ט) תספר לך ספירה תלויה בבית דין שהם יודעים לחדש ממחרת השבת מחרת י"ט יצאת שבת בראשית שספירתה בכל אדם

Rabbi Eliezer says: The previous proof is **not necessary**, as the verse **states:** “Seven weeks **you shall number for you**; from the time the sickle is first put to the standing grain you shall begin to number seven weeks” (Deuteronomy 16:9). The term “for you” indicates that the **counting** of the weeks is **dependent upon** the decision of the **court, as they know** how to **calculate the new** months, upon which the date of the Festival depends. Therefore, when the verse states: “**The morrow after the day of rest [hashabbat]**” (Leviticus 23:16), it means: **The morrow after the Festival**, as the determination of Festivals is by the court. This serves to **exclude** the interpretation that the counting starts after the **Shabbat of Creation**, i.e., a regular weekly Shabbat, **whose counting** can be performed **by every person**, not exclusively by the court.

רבי יהושע אומר אמרה תורה מנה ימים וקדש חדש מנה ימים וקדש עצרת מה חדש סמוך לביאתו ניכר אף עצרת סמוך לביאתו ניכרת

Citing a different proof, **Rabbi Yehoshua says:** The **Torah said to count days**, as it is stated: “A month of days” (Numbers 11:20), **and then sanctify the month** with offerings. And the Torah also said to **count days** from Passover **and then sanctify the festival of Shavuot** with offerings, as it is stated: “You shall count fifty days” (Leviticus 23:16). From this comparison, one can learn that **just as** the start of the counting toward the new **month is known** even **before it comes**, as one begins counting toward the following new month on the first day of a month, **so too** the start of the counting toward **the festival of Shavuot is known** even **before it comes**, as one begins counting toward *Shavuot* on a fixed day of the month.

ואם תאמר עצרת לעולם אחר השבת היאך תהא ניכרת משלפניה

The Gemara elaborates: **And if you say** that the festival of *Shavuot* **always** occurs the **day after Shabbat**, **how** is the counting toward *Shavuot* **known** based on **what came before it?** If the occurrence of *Shavuot* depends upon a Shabbat, there would be no specific date after Passover upon which the counting occurs yearly.

רבי ישמעאל אומר אמרה תורה הבא עומר בפסח ושתי הלחם בעצרת מה להלן רגל ותחלת רגל אף כאן רגל ותחלת רגל

Rabbi Yishmael says there is another refutation of the Boethusian interpretation. **The Torah said:** Bring the *omer* offering on the festival **on Passover and the two loaves on Shavuot. Just as there**, with regard to the offering on the festival of *Shavuot*, the two loaves are brought at **the beginning of the Festival**, as it lasts only one day, **so too here**, with regard to the festival of Passover, the *omer* must be brought at **the beginning of the Festival**. If the *omer* were to always be brought on a Sunday, this might occur at the end of the festival of Passover. For example, if Passover started on a Monday, the *omer* would be brought only on the next Sunday, at the end of the Festival.

רבי יהודה בן בתירא אומר נאמר שבת למעלה ונאמר שבת למטה מה להלן רגל ותחלת רגל סמוך לה אף כאן רגל ותחלת רגל סמוך לה

Rabbi Yehuda ben Beteira says there is yet another refutation. It is stated **“shabbat” above** (Leviticus 23:15), with regard to starting the counting of the *omer*, and it is also stated **“shabbat” below** (Leviticus 23:16), with regard to the commencement of the festival of *Shavuot*. Just as there, with regard to the festival of *Shavuot*, it is stated: “Even until the morrow after the seventh week [*hashabbat*] you shall number fifty days,” and the word *shabbat* is referring to the **beginning of the Festival** and it immediately **follows** the end of the seventh week; so too here, with regard to the bringing of the *omer*, the word *shabbat* means **Festival**, so that the *omer* offering immediately **follows the beginning of the Festival**, on the second day of Passover. According to the Boethusians, the commencement of the counting could start well after the beginning of Passover. For example, if Passover occurs on a Sunday, the counting of the *omer* would start only the following Sunday.

9. Mishpat Cohen, 124

תוכן תושבע"פ, ומש"ה היו"ט מאחד את הכלל, וכל ישראל חברים הם ברגל כחגיגה כ"ו א'. וע"פ האמת אחדות הכלל נובעת משורש הקדושה העליונה, שהיא קדושת תורה שבכתב, שמשפעת על קדושת תושבע"פ, וע"פ אמתת ענין זה מוכרח קיבוץ הכלל בצורת האומה להיות קדוש בקדושת התורה, וקדושת יו"ט יונקת מקדושת שבת, ומזה בא הנוסח "כי הוא יום תחלה למקראי קודש", כרש"י כתובות ז' ע"ב ד"ה מידי. וע"כ קראה תורה יום טוב ראשון של פסח, שהוא רגל ראשון ותחלה לרגלים, כר"ה ד' ע"א, בשם שבת, להורות שקדושת יו"ט, המאחדת את הכלל, מקדושת שבת מיסוד התורה היא יונקת, ולא משום הקיבוץ של הפרטים יחד, אלא משום שיש קדושה עצמית בהכלל, וזהו עוקר את כל הענין של פרצת הצדוקים, שרצו להיות ככל הגוים, בתור קבוץ לאומי לבד, וע"כ לחמו לעקור קדושה זו, שיו"ט לא יקרא בשם שבת, והקב"ה עזר, שנצדק קודש באלה שני הדברים יחד, ואיתוקם תמידא, ואח"כ איתוקם חגא דשבויעא.

דקאי על יו"ט"ר של פסח, ואנכי בארתי ענין זה בקשר של שתי הפרצות שלהם, שהן בקדושת תורה שבע"פ, שהיא עיקר הברית שכרת הקב"ה עם ישראל כשבילה, כגיטין ס' ע"ב, שהן סמוכות זו לזו במגיי"ת, כמנחות ס"ה, שבזה אשר נצחום חכמים איתוקם תמידא ואח"כ איתוקם חגא דשבויעא, ומה שרצו הצדוקים, שיחיד יהי מתנדב ומביא תמיד, בא מפני שלא הודו שיש בכללות כנסת ישראל קדושה מיוחדת, מה שלא נמצא בכל עם ולשון, שכל אומה עיקר הקיבוץ שלה הוא כדי להיטיב להיחידים הפרטיים, אבל הכלל מצד עצמו אין לו מציאות עצמית, ונמצא

Theory 2: Systems of Calendar

10. TB Menachos 65a

ניטפל להם רבן יוחנן בן זכאי ואמר להם שוטים מניין לכם ולא היה אדם אחד שהיה משיבו חוץ מזקן אחד שהיה מפטפט כנגדו ואמר משה רבינו אוהב ישראל היה ויודע שעצרת יום אחד הוא עמד ותקנה אחר שבת כדי שיהו ישראל מתענגנין שני ימים

At the time, Rabban Yoḥanan ben Zakkai joined the discussion with the Boethusians and said to them: Fools! From where have you derived this? And there was no man who answered him, except for one elderly man who was prattling [*mefatpet*] at him, and he said: Moses, our teacher, was a lover of the Jewish people and he knew that *Shavuot* is only one day. Therefore, he arose and established it after Shabbat, in order that the Jewish people would enjoy themselves for two days.

11. Reclaiming the Dead Sea Scrolls, Jewish Publication Society, Philadelphia 1994. Pages 301-305 Lawrence H. Schiffman

We have considerable evidence about the peculiar sectarian calendar, and we also know that it was used by other groups of Second Temple Jews as well. Drawing upon a variety of Qumran texts, most only recently released, we can reconstruct the sect's calendar in its entirety. We know from talmudic sources that the Boethusians, a group of Second Temple Jews closely linked to the Sadducees, as well as the authors of the apocryphal books of Jubilees and Enoch, advocated this same calendar.

The calendar consisted of three hundred sixty-four days, divided into twelve months of thirty days each. The months were calibrated according to the cycle of the sun. At the equinoxes and solstices at the end of each three-month cycle, a thirty-first day was added to that month.

This calendar helped the sectarians solve a thorny problem- establishing the date for the holiday of Shavuot. According to the Bible, the Israelites were to bring the Omer sacrifice, the sheaf of barley, beginning on the morrow following the “Sabbath” after Passover (Leviticus 23-15). From that day, they were to count forty-nine days, and on the fiftieth day they were to celebrate the holiday of Shavuot, the Festival of first fruits of wheat.

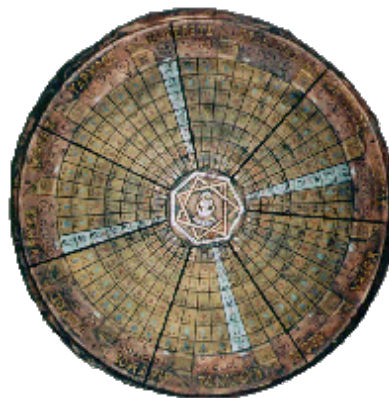
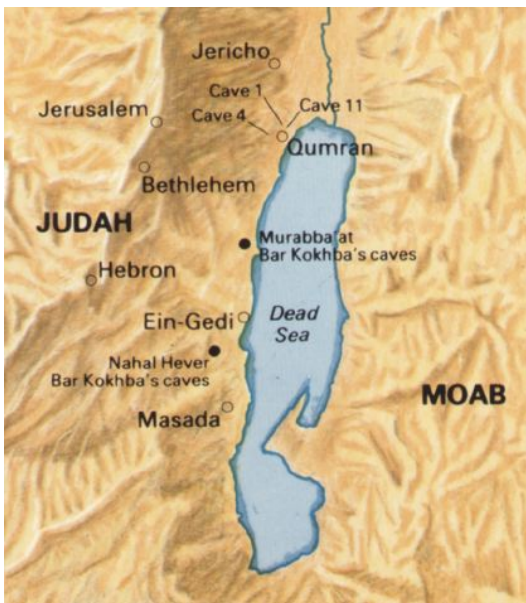
Followers of the Pharisaic-rabbinic tradition began their counting on the day after the first day of the Festival, because they understood “Sabbath” to mean “Festival,” referring in this case to the first day of Passover. In contrast, the Dead Sea sect and the Boethusians interpreted “Sabbath” literally, so that they began their count on a Sunday. We now know from the Qumran evidence that this was the Sunday after the last day of the Festival. Under this system, the first day of the counting as well as the holiday of Shavuot always fell on a Sunday. The sectarian solar calendar guaranteed the sectarians’ legal interpretation of the Torah.

But this calendar had one major disadvantage- it was short by a day and a quarter each year. We have no idea how the sect dealt with this problem. Scholars are divided over the question, some theorizing a system of intercalation—that is, adding extra days—that would equalize this otherwise imprecise calendar. It is more likely, however, that this calendar was never really put to the test except perhaps for a short period on the part of some of the sectarian groups.

In contrast, the calendar of the Pharisaic-rabbinic tradition, still in use today, used such a system of intercalation. That calendar consisted of twelve lunar months, totaling three hundred fifty-four days, to which every three years or so a month was added, thus bringing the calendar into harmony with the solar year and aligning the Festivals with their proper seasons.

....

For reasons we cannot know, various groups of priests and others in this period apparently wanted calendar reform, replacement of the lunar calendar with a solar one. This demand was shared by a number of groups represented in the Qumran caves. However, the solar calendar is not the only one represented at Qumran. The Daily Prayers apportioned for the days of the month are in fact keyed to a lunar month. Did the Qumran sect use both calendars? Or do the materials based on the lunar calendar reflect the views of others outside the sect? Some scholars have suggested that the sect did indeed use both calendars and had developed a system for synchronizing them.

Theory 3: Support or Work?

12. Shmos 16:13-16

וַיְהִי בֶעֶרְבֹם וַתַּעֲלֵה הַשִּׁלּוֹ וַתִּכְסֵם אֶת הַמַּחֲנֶה וּבבֹקֶר הָיְתָה שִׁכְבַת הַטֹּל סָבִיב לַמַּחֲנֶה
 In the evening quail appeared and covered the camp; in the morning there was a fall of dew about the camp.

והעל שכבת הטל והגה על פני המדבר דק מוחספס דק ככפר על הארץ

When the fall of dew lifted, there, over the surface of the wilderness, lay a fine and flaky substance, as fine as frost on the ground.

ויראו בני ישראל ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא ויאמר משה אלהם הוא הלחם אשר נתן ה' לכם לאכלה

When the Israelites saw it, they said to one another, “What is it?” —for they did not know what it was. And Moses said to them, “That is the bread which ה' has given you to eat.

זה הדבר אשר צוה יהוה לקטו ממנו איש לפי אכלו עמר לגלגלת מספר נפשתיכם איש לאשר באהלו תקחו

This is what ה' has commanded: Each household shall gather as much as it requires to eat—an *omer* to a person for as many of you as there are; each household shall fetch according to those in its tent.”

13. Rashi, Shmos 16:1

בהמשה עשר יום. נתפרש היום של חגיגה זו, לפי שבו ביום פלטה התורה שהוציאו ממצרים והצרכו למן, ללמדנו, שאכלו משירי הבצק ששים נאחת סעודות וירד להם מן בששה עשר באר, ויום א' בשבת הנה כדאיתא במסכת שבת (פ"ז):

ON THE FIFTEENTH DAY — The day of this encampment is specially mentioned because on that day there came to an end the cake (provisions) they had brought with them from Egypt and they now needed the Manna, thus informing us that of the remains of the dough they had prepared in Egypt (cf. Rashi on Exodus 12:33) they ate sixty-one meals. For the Manna fell for them on the sixteenth day of Iyar, which was the first day of the week, just as is stated in the Treatise Shabbat 87b.

